

# យោបល់ទូទៅលេខ ២៦

របស់គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិកុមារនៃ  
អង្គភាពហាប្រជាជាតិ

ស្តីពី

សិទ្ធិរបស់កុមារ និងបរិស្ថាន ដោយធ្វើតារាយ  
កច្ចាស់ទុកដាក់ជាតិសេសិទ្ធលើការប្រប្រល  
អាកាសធ្លើ



សំណោះ(ឯកសារ) សម្រាប់កុមារ  
ឆ្នាំ២០២៣

អនុសញ្ញាអង់ការសហប្រជាជាតិសិទ្ធិកុមារ គីជាកិច្ចព្រមព្រៃងសំខាន់មួយ ដែលបណ្តាប្រធេសទាំងឡាយសន្យាកូងការការពារសិទ្ធិកុមារ។ អនុសញ្ញា នេះពន្លេល់ថា តើកុមារគីជានរណា ក៏ដូចជាសិទ្ធិទាំងអស់របស់ពួកគេ និងការទូលាុុសត្រូវរបស់រដ្ឋាភិបាលកូងការការពារ លើកកម្ពស់ និងបំពេញសិទ្ធិរបស់កុមារ។



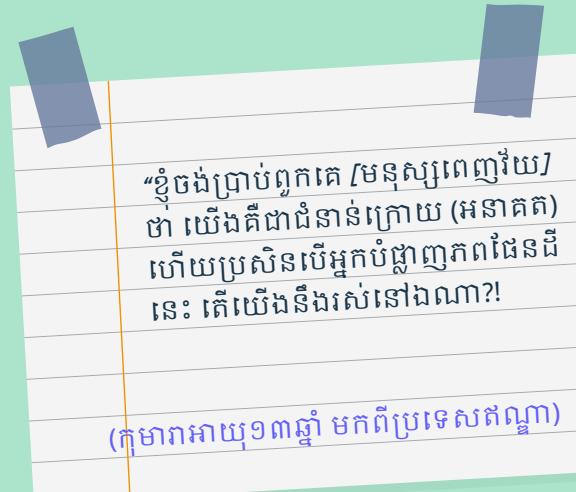
គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិកុមារ គីជាប្រព័ន្ធមួយ ដែលមានអ្នកជំនាញផ្ទុកសិទ្ធិកុមារចំនួន១៨នាក់ មកទូទាំងពីការលោក។ គណៈកម្មាធិការនេះ ផ្តល់ប្រព័ន្ធដំឡើងនឹងក្នុងមួយឆ្នាំ នៅទីក្រុងប្រឹក្សាឌែនក្រោមប្រធេសស្តីសិទ្ធិការក្នុងអតិថិជន និងការពារសិទ្ធិរបស់កុមារនៅក្នុងប្រធេសនិមួយ។ ដែលបានចុះហត្ថលេខាថែអនុសញ្ញានេះ។ គណៈកម្មាធិការនេះ ក៏ដូចជាចុះអនុសាសន៍ទៅដឹងបំពេលប្រធេសនិមួយរាជ្យ និងការបង្កើតឡើងសម្រាប់កុមារ ជាមួយនឹងសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាប្រព័ន្ធដែលបានចុះហត្ថលេខាទេ។

គណៈកម្មាធិការនេះបានរៀបចំនិងការរៀបចំមួយឈ្មោះថា យោបល់ទូទៅ ដែលពន្លេល់ដល់រដ្ឋាភិបាលថា តើសិទ្ធិរបស់កុមារមានចំនាក់ចំនួនបានមួយនឹងបរិស្ថាននិងការប្រព័ន្ធប្រចាំឆ្នាំ នៅពេលនេះ អ្នកកំពុងអានសំណោមួយនៃយោបល់ទូទៅ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងសម្រាប់កុមារ សម្រាប់យោបល់ទូទៅលើលេខ ២៦។

## សេចក្តីផ្តើម

គ្រោះប្រើប្រាស់ផ្ទុកបរិស្ថាន គីជាការគំរាយកំហែងគ្មានឱ្យកត់សមាត់ចំពោះសិទ្ធិរបស់កុមារនៅទូទាំងសកលលោក។ កុមារកំពុងត្រូវការវិធានការបង្ហាញនៃ ហើយសិទ្ធិរបស់ពួកគេត្រូវតែទូលានការការពារ។ បរិស្ថានស្អាត មានសុខភាពល្អ និងប្រកបដោយចិត្តរាង គីជាបញ្ញាសិទ្ធិមនុស្ស និងជាការចំពាច់ ដើម្បីឱ្យកុមារទូលានសិទ្ធិរបស់ពួកគេ។ យោបល់ទូទៅនេះពន្លេល់ថា ហេតុអ្នកបានជាចំពាច់ត្រូវមានវិធានការបង្ហាញនៃផ្ទុកបរិស្ថាន និងការប្រព័ន្ធផ្លាត់ និងអ្នកដែលរដ្ឋាភិបាលត្រូវតែធ្វើ ដើម្បីការពារសិទ្ធិទាំងអស់ ដែលកុមារមាន។ យោបល់ទូទៅនេះបង្ហាញច្បាស់ថា រដ្ឋាភិបាលត្រូវតែការពារសិទ្ធិរបស់កុមារនៅពេលបច្ចុប្បន្ន ព្រមទាំងកុមារនៅដំនាន់ក្រោយ។

កិច្ចខិតខ្សែប្រើប្រាស់កុមារក្នុងការក្រោកឈរឡើង ដើម្បីសិទ្ធិក្នុងការទូលានបរិស្ថានរបស់ពួកគេបាននំរួចឱ្យគណៈកម្មាធិការនេះបង្កើតយោបល់ទូទៅនេះ។ កុមារបានដើរក្នុងការកំណត់របាយនៃយោបល់ទូទៅនេះ កុមារចំនួន១៦.៣៣នាក់ មកពី ១២១ប្រធេសបានចំកែវិស័ក នូវសុវត្ថិភាព និងតំនិករបស់ពួកគេនៅក្នុងកិច្ចពិគ្រោះយោបល់នានា ដែលត្រូវបានរៀបចំនៅក្នុងការបង្ហាញជាមួយសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាប្រព័ន្ធដែលបានចុះហត្ថលេខាទេ។ សម្រាប់យោបល់ទូទៅលើលេខ ២៦។ សម្រាប់យោបល់ទូទៅ ជាកំណត់របាយនៃក្នុងការកំណត់របាយនៃក្នុងការបង្ហាញជាមួយសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាប្រព័ន្ធដែលកំណត់របាយនៃក្នុងការបង្ហាញជាមួយសមាជិក។



វិធាយត្រូវដែលនិងសំណោមួយ និងការបង្ហាញជាមួយសមាជិកនៃក្នុងការបង្ហាញជាមួយសមាជិក រួមជាមួយនឹងជំណាកក្រសីនានាតិ កុមារនៅក្នុងយោបល់ទូទៅនេះ នានានៅក្នុងការបង្ហាញជាមួយសមាជិក។

[childrightsenvironment.org](http://childrightsenvironment.org)



តើសិទ្ធិកម្មានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងបរិស្ថាន  
និងការប្រប្រលអាកាសធាតុយ៉ាងដូចមេដែរ?

សិទ្ធិកុមារទាំងអស់មានទំនាក់ទំនងគ្នា និងមានសារ  
សំខាន់ផ្តើមគ្នា សិទ្ធិមួយចំនួនដែករាជការកំហែង  
ជាក់លាក់ពីក្រោះប្លាក់ដូរកបនិត្យនាន និងការរំប្បែល  
អាកាសជាតុ។ សិទ្ធិមួយចំនួនកំណើនទីយើងសំខាន់  
នៅក្នុងការធ្វើយករោចសិទ្ធិកុមារដៃនៅ ជូចជា សិទ្ធិ  
របស់ពីការគេងការទូទាត់បានការអប់រំ



មាត្រា ២

## សិទ្ធិចំពោះការមិនផើសអើង

គ្រោះឆ្នាំកំផ្លួចបរិស្ថានអាចធានាគារគំរូមកំហែងការនៃតេជ្ជចំពោះក្រុមកុមារដាក់លាក់ជាតិសេស កុមារដន្លេជាតិដើម កុមារមកពីក្រុមដន្លេជាតិភាគពីចិត្ត កុមារមានពិភាកេត និងកុមារកំពុងសែរទៅតាមទឹកខ្លួនដែលបាយរួមដល់ខ្សោយពីគ្រោះមហាផ្ទកយ និងការប្រប្បលអាកាសជាតុ។ ខ្នាតិបាលត្រូវប្រមូលពីមាន ដើម្បីសិក្សាបន្ថែមឡើត អំពីវិស័យភាពរៀងក្រុមទាំងនេះ និងចាត់វិធានការដាក់លាក់ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាវិស័យភាពទាំងនេះ។ នៅពេលខ្នាតិបាលចាត់វិធានការលើបញ្ហាបន្ថែម ឱ្យកត់ត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមឡើតក្នុងការមិនបង្គុជលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើកម្មារា



មាត្រា ៣

## ឧត្តមប្រយោជន៍របស់ក្រុម

ମାତ୍ରା ୬

## សិទ្ធិរស់ភាពមានដើរីត និងការអភិវឌ្ឍ

កុមារគុប្បីអាចរស់នៅ ចំពោះនឹងអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងបរិយាកាសស្ថិតិភាពដែលមានសុខភាពល្អ និងទទួលបានការគាំទ្រ ដែលពួកគេត្រូវការការណ៍នឹងគិតបស់ពួកគេមិនតប្បីប្រឈមនឹងហានិភ័យដោយសារ គ្រោះម្នាក់នឹងកបិន្ទាន ដូចជា ការបំពល ប្លកប៉ែប៊ែលជាមួយនឹងសារធាតុសំណាក់ដើម្បី។



ମାତ୍ରା ୨୯

# សិទ្ធិចំពោះការទួលបានការស្តាប់ពុ

មនស្សុពេញវិយគប្បីផ្តល់ការយកចិត្តទូកដាក់ខ្សោះចំពោះកុមារ ហើយកុមារគប្បីមានសំឡែងទៅលើបញ្ហាណាពាណាតាក់ព័ន្ធនឹងបិស្សាន និងការប្រប្លលអភាគសធាតុរដ្ឋាភិបាលគប្បីបង្កើតឱ្យមានការចូលរួមរបស់កុមារ នៅពេលដើរីសចក្តីសម្រចអំពី បិស្សាន និងការប្រប្លលអភាគសធាតុ និងជាន៉ាមរដ្ឋាភិបាលដូចជាយោបល់ត្រួលដល់កុមារមានការពិចារណាយោងដូចមេចចំពោះទស្សន៍របស់ពីកគ្រា



មាត្រា ១៣, ១៥

សិទ្ធិក្នុងការទទួលបានសេវាការនៃការបញ្ចប់មតិការដ្ឋប់ជុំនិងការប្រមូលផែដោយសន្តិដី

កម្មារិះដែនក្រកុម្ភរទ្ធផងដើម្បីសិទ្ធិថ្វីកបទសានក្នុងនាមជាអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្សរកម្មារជំនួយពេលជាមួយមិត្តភកិ និងក្រុមនានា ដែលពួកគេផ្តល់បញ្ជីតំណែង និងកំនិតផ្សេងៗដល់ត្រា ឡើងពួកគេមករាជ្យកិច្ចបាលគ្រប់គ្រប់ទ្រកុម្ភក្នុងការបង្ហាញមកឲ្យយោបល់បែលសំពួកគេតាមរយៈការផ្តល់បំហាសុវត្ថិភាពនិងដោយនាមការផ្តល់ភាពអង់គ្លេសដើម្បីឱ្យកម្មារធ្វើកិច្ចការទាំងនេះ។ រដ្ឋកិច្ចបាលគ្រប់អនុម័តច្បាប់ ដើម្បីការពារអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្សជាកម្មារ។



ମାତ୍ରା ୨୩, ୨୫

## ការទទួលបានព័ត៌មាន

ମାତ୍ରା ୨୯

## សិទ្ធិកង់ការមិនទទួលរងអំពើហិង្សាគ្រប់ប្រភេទ

គ្រោះឆ្នាំកំផើកបរិស្ថាន និងការប្រច្បលអាកាសធាតុអាចនាំឱ្យមានស្ថានភាពអស្តីភាព វាទេ និងវិសមភាព ដែលបង្ហើឱ្យកុមារប្រឈមនឹងហានិភ័យការតែខ្លះដែរទៅដើរពីការយក និងផ្ទេចគ្មាន រដ្ឋាភិបាលគប្បី ទិន្នន័យប្រើប្រាស់បន្ថែមទៀតដើម្បីកុមារ តាមរយៈការវិនិយោគលើសេវាកន្លោ ដែលជូនបច្ចេក្ខណ៍ម្រាប់កុមារ និង តាមរយៈការធ្វើការដោយដើម្បីដោះស្រាយប្រុសគម្រោងនៃអំពើហិរញ្ញា។



ມາຄູ່າ ໂດຍ

## សិទ្ធិទូលបានសម្រាប់



ମାତ୍ରା ୨୬, ୨୮

សិទ្ធិទូលបានសនិស្សុខសង្គម  
និងសង្គមជារស់នៅសមរម្យ

ମାତ୍ରା ପ୍ରଦ୍ୟ, ପ୍ରଦ୍ୟ

## សិទ្ធិទូលបានការអប់រំ

កុមារគួរឱ្យទទួលបានការអប់រំអំពីបរិស្ថានដែលត្រូវនិងតាមវិធីដែលពួកគេយល់បាន។ការអប់រំអំពីបរិស្ថានគឺត្រូវក្នុងការទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងបរិស្ថាន និងគោរពបរិស្ថាន។ ទីកន្លែងនានា ដែលកុមាររៀនស្ថ្រតិ គឺមានសុវត្ថិភាពពីគ្រោះថ្វាក់ផ្តើកបរិស្ថាន។



ମାତ୍ରା ୩୦

# សិទ្ធិរបស់កុមារជនជាតិដើម និងកុមារ មកពីក្រោមជនជាតិភាគចិច

ជីវិត ការរស់នៅមានជីវិត និងការប្រភិបត្តិរបៀបសំគាល់ដាក់ដើម្បីក្នុងក្នុមដែលដាក់ការតិចថ្មី ទៅជីវិត នៅទំនាក់ទំនងខ្សោយនិងបិស្បានដាចម្បូដាក់បែងចុះក្នុងក្នុមដែលដាក់ការពារសិទ្ធិ របស់ក្នុម និងបង្កើតការចូលរួមរបស់ក្នុមនៅក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រចចរបស់ពួកគេអំពីបិស្បាន។

ମାତ୍ରା ୩୭

សិទ្ធិទូលបានការសម្រាក និងការលេងកម្មវិធី



សិទ្ធិទួលបានបរិស្ថានស្អាត មាន  
សុខភាពល្អ និងប្រកបដោយចីរភាព

គណៈកម្មាធិការនេះពន្យល់ថា កុមារមានសិទ្ធិទូលបានបរិស្ថានស្អាតមានសុខភាពល្អ និងប្រកបដោយចិរភាព កុមារត្រូវការបរិស្ថានស្អាត ដើម្បីទូលបានសិទ្ធិមនុស្សរបស់តួកគោ។ កុមារគឺប្រកបដោយស្អាតអាកាសជាតុប្រកបដោយសុវត្ថិភាព ប្រព័ន្ធគេភ្នៀវស្អុស្អុ និងដើម្បីប្រកបដោយសុខភាពល្អ អាហារដែលមានសុខភាពល្អ និងបរិស្ថានដែលគាន់ការបំពល។

# តើវាត្រូវបានត្រួរពីអ្នកខ្លះ ដើម្បីការពារសិទ្ធិកុមារ រួម ទាំងសិទ្ធិរបស់កុមារកុងការទទួលបានបរិស្ថានស្អាត់ មានសុខភាពល្អ និងប្រកបដោយចិរភាព?



## ការគោរព

គោរព ការពារ និងបំពេញសិទ្ធិរបស់កុមារ តាមរយៈការចាត់វិធានការគ្រែរ ឱ្យកត់សម្ងាត់ និងចូលរួមជាសម្រាប់ការក្រោកសេន្យរបស់ពួកគេ ដើម្បីធានាថា កុមារត្រូវបានប្រើប្រាស់បច្ចុប្បន្នដើម្បីបានស្អាត់ មានសុខភាពល្អ និងប្រកបដោយចិរភាព។

អនុវត្តការដោយតម្លៃផលប៉ះពាល់លើសិទ្ធិកុមារដាយប្រចាំថ្ងៃ ដើម្បីយល់ (និងដោះស្រាយ) ថាទីសេចក្តីសម្រេចរបស់ពួកគេអំពីបរិស្ថាននិងមានផលប៉ះពាល់ (ប្រកបដោយតម្លៃផលប៉ះពាល់) យ៉ាងដូចមេចចំពោះកុមារ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ជាតិសេសចំពោះរៀបដែលកុមារត្រូវវិយនិងកុមារមកពីត្រូវបានគោរពដែលប៉ះពាល់ខ្ពស់ឡើង។

ធ្វើឱ្យប្រាកដថា អ្នកធម្មនាក់គោរពសិទ្ធិរបស់កុមារដឹងដឹរ តាមរយៈការបង្កើតចូរប៉ះពាល់ ឬខិតបទង្ហានគឺមួយគ្នា និងគោលនយោបាយ ដើម្បីទប់ស្អាត់ក្រុមហុននាកាតិការបំពុលបរិស្ថាន និងការបង្កើតគ្រោះថ្នាក់ចំពោះកុមារ និងធានាថា អ្នកធម្មនាក់មិនលាក់បានអំពីផលប៉ះពាល់លើបរិស្ថានរបស់ពួកគេឡើយ។

ធ្វើឱ្យប្រាកដថា កុមារទទួលបានការគំទ្រួចទទួលបានភាពយុត្តិធម៌ នៅពីរដំណោះស្រាយ កិច្ចការ និងសំណងចំពោះគ្រោះថ្នាក់ និងដលិចតាក ដែលពួកគេកំពុងដូរប្រទេះ នៅថ្នាក់ជាតិ តំបន់ និងអនុវត្តិ។

សហប្រតិបត្តិការដោអន្តរជាតិជាមួយរដ្ឋាភិបាលដទៃទៀត ដោយសារបញ្ហាបរិស្ថានមិនយប់នៅត្រូវបានប្រើបានប្រចាំថ្ងៃ បណ្តុប្រទេសនានា ដែលទទួលខ្លួនខ្លួនបំផុតចំពោះផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើបរិស្ថាននិងដែលមានផន្លានប្រចុះបង្កើតប្រចុះជាតិការប្រើបានប្រចុះបង្កើតប្រចុះជាតិ។

## កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ

“ការឡើងកញ្ចប់ជាសកល និងបញ្ហាយកញ្ចប់ជាសកល និងបញ្ហាយកញ្ចប់ជាសកល និងបញ្ហាយកញ្ចប់ជាសកល”

(កុមារអាយុ១៩ឆ្នាំកំពូលចិន)





ព្រៃកគេគិតប្បាគ

- កាត់បន្ទូយដល់ពាល់នៃការប្រប្រលាកាសធាតុ នៅទីក្រុងការសេវាបេស ពួកគេកើតឡើងការដាក់កម្រិតចំពោះការឡើងកម្មវបស់កណ្តាលដើម្បីអនុគត់តាមអ្នកដែលអ្នកវិភាគក្នុងប្រព័ន្ធបាប់យើងអំពីការប្រប្រលាកាសធាតុ និងការទាក់ទងការជាបន្ទាន់។

រួមបញ្ហាលកុមារនៅក្នុងការរៀបចំដែនការសម្របខ្ពស់ សេចក្តីសម្រច និងដំណោះស្រាយ ព្រមទាំងការពារកុមារ ដែលកំពុងផ្ទូប្រទេសនឹងតួនាទីលើនៃការប្រប្រលាកាសធាតុចំពោះកិច្ចការនេះការបញ្ហាលទាំងការពារត្រឹមអគារសាលាអ្វែង និងបំពុះបង្កើរទឹក ដើម្បីទូទៅលីនិងខ្សោយព្យេរ ទីកន្លែងនៃនិងគ្រោះមហាផ្ទកាយពាក់ព័ន្ធនិងការសម្រាតុឃ្សី ទៀត និងការផ្តល់ការផ្តល់ជូនដែរដូចជាករណីមានគ្រោះអាសន្ន។

ផ្តល់ជូនយកិច្ចការ និងបច្ចេកទេសទៅដែលប្រទេសនានា ដែលកំពុងផ្ទូប្រទេសការប្រព័ន្ធដែងបំផ្តុះបំផ្តាល់ និងការបំផ្តុះបំផ្តាល់ ដែលកំពុងមានដល់ពាល់លើសិទ្ធិរបស់កុមារ។

ឡើងប្រាកដថា ឯកកិច្ចនានារួមទាំងឯកកិច្ចជាសកលនៅក្នុងប្រទេសប្រើប្រាស់ជាងមួយ មិនបង្កើដល់ពាល់អវិជ្ជមានលើសិទ្ធិរបស់កុមារ តាមរយៈការពារនាថា ឯកកិច្ចទាំងនេះ កាត់បន្ទូយការបំភាយខស្តីនយោងតាប់របៀប របស់ពួកគេ និងលើកទីកច្ចុម្ភាស្រាមានបាមពលកកើតឡើងវិញ។

ឡើងប្រាកដថា ហិរញ្ញវត្ថុនាកាសម្រាតុមិនតាំងដែលសកម្មភាព ដែលរោះកសិទ្ធិរបស់កុមារឡើយ។



"មនុស្សពេញវិយ [គូបី] លួច  
ធ្វើសេចក្តីសម្រេច សម្រាប់  
ពេលអនាគតត ដែលរក្សាទេ  
នឹងមិនធ្វើប្រទេះ។ [យើង]  
គឺជាមួយរាជាយគន្លឹះចំពោះ  
ការដោះប្រាយការប្រប្រល  
អាកាសចាតី ដោយសារជាតិ  
ដើរីត [យើង] ដែលប្រលយមនឹង  
ហានិភ័យ។"

# (កុមារីអាយុ ១៧ឆ្នាំមកពី ប្រទេសក្រុងភាគ)

# General Comment

Child rights, environment and climate change



អណ្ឌការសង្គមសិទ្ធិកុមារកម្ពុជា  
CHILD RIGHTS COALITION CAMBODIA

| **Terre des Hommes**  
International Federation

Children's  
Environmental  
Rights Initiative